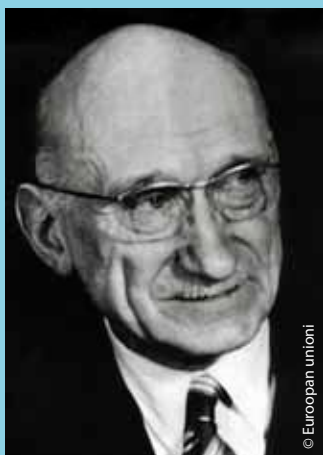

Robert Schuman: Euroopan yhdentymishankkeen arkkitehti

Robert Schuman 1886 - 1963

Valtiomies ja lakimies Robert Schumania, joka toimi Ranskan ulkoministerinä vuosina 1948–1952, pidetään yhtenä Euroopan yhdentymisen alullepanijoista.

Luxemburgissa syntyneen Schumanin juuret olivat Ranskan ja Saksan rajaseuduilla. Natsi-Saksan aikaisista kokemuksista huolimatta – tai ehkä juuri niiden vuoksi – Schuman uskoi, että ainoastaan pysyvä sovinto Saksan kanssa voisi luoda perustan yhtenäiselle Euroopalle. Schuman joutui saksalaisten vangiksi vuonna 1940. Hän onnistui kuitenkin pakenemaan kaksi vuotta myöhemmin ja liittyi Ranskan vastarintaliikkeeseen. Kokemuksistaan huolimatta Schuman ei osoittanut milloinkaan kaunaa Saksaa kohtaan toimiessaan Ranskan ulkoministerinä sodan jälkeen.

Yhdessä Jean Monnet'n kanssa Schuman laati maailmankuulun Schumanin suunnitelman, joka julkaistiin 9. toukokuuta 1950. Tuota päivää pidetään nykyään Euroopan unionin syntymäpäivänä. Schuman esitti aseteollisuuden tärkeimpien raaka-aineiden, hiilen ja teräksen,

tuotannon asettamista yhteiseen valvontaan. Perusajatuksena oli, että jos hiilen ja teräksen tuotanto ei olisi minkään yksittäisen valtion määräysvallassa, mikään valtio ei voisi myöskään aloittaa sota.

Schuman kertoi suunnitelmastaan Saksan liittokansleri Konrad Adenauerille. Tämä ymmärsi välittömästi, että suunnitelma antaisi erinomaisen mahdollisuuden turvata rauha Euroopassa, ja hyväksyi sen. Pian tämän jälkeen myös Italian, Belgian, Luxemburgin ja Alankomaiden hallitukset ilmaisivat olevansa kiinnostuneita asiasta. Kyseiset kuusi valtiota allekirjoittivat sopimuksen Euroopan hiili- ja teräsyhteisöstä Pariisissa huhtikuussa 1951. Euroopan yhdentyminen alkoi siis rauhanaloitteesta.

Schuman kannatti yhteisen eurooppalaisen puolustuspolitiikan luomista. Hän toimi myös Euroopan parlamentin puhemiehenä vuosina 1958–1960.

Lapsuus ja nuoruus

Robert Schuman oli taustaltaan todellinen eurooppalainen: Schuman syntyi 29. kesäkuuta 1886 Luxemburgissa. Hänen isänsä oli alkujaan ranskalainen, mutta isästä tuli Saksan kansalainen, kun hänen asuttamansa alue liitettiin Saksaan. Schumanin äiti oli luxemburgilainen. Schuman itse oli syntyessään Saksan kansalainen. Hänestä tuli ranskalainen, kun Elsass-Lothringenin alue palautettiin ensimmäisen maailmansodan jälkeen Ranskalle vuonna 1919.

Ennen sota Schuman opiskeli oikeus- ja taloustieteitä, poliittista filosofiaa, teologiaa sekä tilastotiedettä Bonnin,

Münchenin, Berliinin ja Strasbourgin yliopistoissa. Hän valmistui Strasbourgin yliopistosta lakimieheksi korkeimmalla mahdollisella arvosanalla. Valmistumisensa jälkeen Schuman perusti oman lakitoimiston Metztiin vuonna 1912. Kaksi vuotta myöhemmin syttyi ensimmäinen maailmansota. Schuman sai vapautuksen armeijasta lääketieteellisin perustein. Kun sota loppui, Schuman lähti aktiivisesti mukaan politiikkaan. Hän aloitti julkisen uransa Ranskan parlamentissa Mosellen alueen edustajana.

Toisen maailmansodan alkaessa Schuman toimi apulaisministerinä Ranskan hallituksessa. Hän osallistui sodan

aikana aktiivisesti Ranskan vastarintaliikkeen toimintaan ja joutui sotavangiksi. Schuman välttyi täpärästi joutumasta Dachau keskitysleirille, minkä jälkeen hän asettui nk. Vapaan Ranskan alueelle ja piileskeli siellä natsien vallattua alueen. Schumanista oli luvattu 100 000 Reichsmarkin löytöpalkkio. Hän onnistui kuitenkin piilottelemaan saksalaisilta seuraavat kolme vuotta. Ranskan maanpaossa oleva johtaja Charles de Gaulle kutsui Schumanin Lontooseen, mutta Schuman kieltäytyi kutsusta ja jäi mieluummin maanmiestensä kanssa natsien miehittämään Ranskaan.

Sodan jälkeen Schuman palasi kansalliseen politiikkaan ja toimi monissa korkeissa tehtävissä: aluksi valtiovarainministerinä, sitten pääministerinä vuonna 1947, ulko-ministerinä vuosina 1948–1952 ja uudelleen valtiovarainministerinä vuosina 1955–56. Schuman toimi myös pääneuvottelijana tärkeissä sopimuksissa ja aloitteissa. Niistä mainittakoon Euroopan neuvosto, Marshall-ohjelma ja Nato, joilla kaikilla pyrittiin lisäämään länsiliiton maiden välistä yhteistyötä sekä yhdistämään Eurooppa. Kaikkein parhaiten Schuman tunnetaan kuitenkin niin kutsutusta Schumanin julistuksesta, jossa hän ehdotti Saksalle ja muille Euroopan maille tiiviimpää yhteistyötä kaikkien osapuolten taloudellisten etujen yhdistämiseksi. Schuman oli vakuuttunut siitä, että kun taloudelliset edut olisivat kaikille yhteisiä, sota olisi sekä ajatuksena että käytännössä mahdoton.

Schumanin julistus

Schuman piti 9. toukokuuta 1950 puheen, joka oli suurelta osin Jean Monnet'n ideoima ja laatima. Puheessaan hän ehdotti, että Ranskan ja Saksan hiili- ja terästuotanto asetettaisiin yhteisen korkean viranomaisen valvontaan. Myös muut Euroopan maat voisivat osallistua tähän järjestelyyn.

Yhteistyö oli tarkoitus suunnitella niin, että Euroopan mailla olisi yhteisiä etuja ajettavanaan. Tämä johtaisi vähitellen poliittiseen yhden-tymiseen, mikä olisi edellytys rauhan-omaisten suhteiden säilymiselle Euroopan maiden välillä: "Eurooppaa ei rakenneta hetkessä eikä millään kokonaisratkaisulla. Siihen tarvitaan käytännön toimenpiteitä, joilla luodaan ensin aito yhteisvastuullisuus. Euroopan kansakuntien yhdistäminen edellyttää, että Ranskan ja Saksan vuosisatoja kestänyt vastakkainasettelu saadaan poistetuksi."

Schumanin puhe ei kaikunut kuuroille korville, sillä Saksan liittokansleri Konrad Adenauer hyväksyi ehdotuksen nopeasti. Samoin tekivät Alankomaiden, Belgian, Italian ja Luxemburgin hallitukset. Alle vuoden päästä julistuksen antamisesta, 18. huhtikuuta 1951, kuusi perustajajäsentä allekirjoittivat Pariisin sopimuksen. Sopimuksella perustettiin Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, Euroopan ensimmäinen ylikansallinen yhteisö. Tämä urauurtava järjestö viitoitti tietä Euroopan talousyhteisön ja sittemmin Euroopan unionin perustamiselle. Euroopan unionin nykyisten toimielinten perusrakenne on edelleen samankaltainen kuin vuonna 1950.

Schuman pitämässä kuulua puhettaan 9. toukokuuta 1950. Tätä päivää juhliitaan nykyään EU:n syntymäpäivänä.

Schumanin työ ei kuitenkaan päättynyt tähän. Schumanista tuli vankkumaton Euroopan puolustusyhteisön ja siihen liittyvän tiiviimmän yhdentymisen puolestapuhuja. Vuonna 1958 hänet valittiin nykymuotoista Euroopan parlamenttia edeltäneen parlamentaarisen edustajakokouksen ensimmäiseksi puhemieheksi. Kun Schuman jätti tehtävänsä puhemiehenä, parlamentti antoi hänelle nimityksen "Euroopan perustajaisä". Schumanin 9. toukokuuta 1950 antamaa julistusta pidetään niin tärkeänä, että kyseinen päivä on päätetty nimetä Eurooppa-päiväksi. Brysselin EU-hallintokortteleiden alue, jossa sijaitsevat monet EU:n eri toimielinten päärakennukset, on nimetty Schumanin mukaan. Tätä voidaan pitää kunnianosoituksena Schumanin urauurtavalle työlle Euroopan yhdentymisen puolesta.